

VSB Uusiutuva Energia Rahaselkä Oy/
c/o VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy
Sepänkatu 20
90100 Oulu

Rahaselän tuulivoimahanke, Ranua ja 400+110 kV voimajohto Saunakumpuun (Simo)

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 saakka Lapin ELY-keskus ja valtion aluehallinnon uudistuksen myötä yhteysviranomaisena toimii 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Rahaselän tuulivoimahanke, Ranua ja 400+110 kV voimajohto Saunakumpuun (Simo)

Hankkeesta vastaava on VSB Uusiutuva Energia Rahaselkä Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Sitowise Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Hankkeesta vastaavana toimiva VSB Uusiutuva Energia Rahaselkä Oy suunnittelee Ranuan kunnan Rahaselän alueelle tuulivoimahanketta. Rahaselän tuulivoimahanke sijaitsee noin 26 kilometriä luoteeseen Ranuan keskustaaajamasta. Tuotantoalue rajautuu Ranuan ja Simon kuntarajaan. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Simon kunnan alueelle.

Tuulivoimalat

VE0 Tuulivoimalat

VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE1): Alueelle toteutetaan 40 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 310 m. Yksikköteho enintään 6–10 MW ja kokonaisteho enintään 400 MW.

Vaihtoehto 2 (VE2): Alueelle toteutetaan 30 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 310 m. Yksikköteho enintään 6–10 MW ja kokonaisteho enintään 300 MW.

Sähkönsiirto

VEA: Rahaselkä (Ranua) - Saunakummun sähköasema (Simo) 400 + 110 kV voimajohto, n. 21 km.

VEB: Rahaselkä (Ranua) - Saunakummun sähköasema (Simo) 400 + 110 kV voimajohto, n. 20 km.

VEC: Rahaselkä (Ranua) - Saunakummun sähköasema (Simo) 400 + 110 kV voimajohto, n. 23 km.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiselostuksessa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava VSB Uusiutuva Energia Rahaselkä Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 11.2.2025. Arviointiohjelma oli nähtävillä 26.2. - 27.3.2025 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 25.4.2024.

Hankkeesta vastaava on toimittanut 23.2.2026 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e perusteella.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 25.3. – 22.5.2026. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lv.fi > Ajankohtaista sekä ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/rahaselan-tuulivoimahanke-yva.

Tieto kuulutuksesta lähetettiin Ranuan ja Simon kuntiin julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin 25.3.2026 lehdissä Lapin kansa ja Lounais-Lappi.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa

www.ymparisto.fi/rahaselan-tuulivoimahanke-yva.

- Ranuan kunnanvirasto (Keskustie 34)
- Simon kunnanvirasto (Ratatie 6)
- Ranuan kunnankirjasto (Aapiskuja 8 A)
- Simon kunnankirjasto (Jenssintie 2).

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 16.4.2026 Maurun kylätalolla (Mauruntie 26, 97700 Ranua). Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 16 lausuntoa ja 10 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Fingrid Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Ilmatieteen laitos, Isosydänmaan paliskunta, Lapin liitto, Lapin maakuntamuseo, Lapin pelastuslaitos, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Oulun museo- ja tiedekeskus (rakennettu kulttuuriympäristö), Paliskuntain yhdistys, Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus, Rovaniemen kaupunki (ympäristölautakunta), Suomen Erillisverkot Oy, Säteilyturvakeskus STUK ja Tornionlaakson museo.

Iin kunta ja Oulun museo- ja tiedekeskus (arkeologinen kulttuuriperintö) ilmoittivat, etteivät anna lausuntoa.

Mielipiteen antoivat Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri, Maurun kylän asukkaat (27 nimeä), Tuulimyllyistä vapaa Ranua ry sekä 6 yksityishenkilöä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/rahaselan-tuulivoimahanke-yva.

Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Maakuntakaava

Lausunnossa tuodaan esiin maakuntakaavoissa annettuja suunnittelumääräyksiä liittyen muun muassa poronhoitoon, arvokkaisiin luonnonympäristöihin sekä tuulivoimaloiden sijoitteluun ja niiden tutka- ja radioyhteysvaikutuksiin sekä lentoesteiden korkeusrajoituksiin.

Lausunnon mukaan Rahaselän tuulivoima-aluetta on pidettävä seudullisesti merkittävänä ja siten sen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Kun otetaan

huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja hankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, on poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia yleiskaava-prosessissa ilman maakuntakaavan muutosta. Lausunnossa nostetaan esiin sekä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa että Länsi Lapin maakuntakaavassa annetut suunnittelumääräykset koskien poronhoitoa. Lisäksi pyydetään päivittämään Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ja Lapin ilmasto- ja energiastrategian tilanteet.

Poronhoito

Hanketta vastustetaan, koska sen arvioidaan aiheuttavan poronhoidolle kohtuuttomia haittoja erityisesti yhteisvaikutuksena muiden hankkeiden kanssa. Hanke sijoittuu keskeisille kevät-, syys- ja talvilaitumille sekä vasoma-alueelle, jonka käyttö on poronhoidon kannalta kriittistä. Porojen laidunalueet ovat jo ennestään pirstoutuneet ja vähentyneet teollisen maankäytön vuoksi ja uusien hankkeiden arvioidaan lisäävän laidunmenetyksiä, vaikeuttavan porojen liikkumista ja heikentävän poronhoitotöiden toteuttamista.

Yhteisvaikutuksia kuvaavasta kartasta puuttuu Isosydänmaan paliskunnan alueelle sijoittuva Gasgridin vedyn siirtoverkon linjaus ja Suhankotuuli-tuulivoimahanke. Suhangon kaivoshankkeen toteutuessa alueen merkitys muuttuu hyvin todennäköisesti elintärkeäksi ja ainoaksi alueeksi, johon porot voivat väistää.

Lausunnon mukaan hankkeessa ei ole onnistuttu löytämään toimia, joilla voitaisiin riittäväällä tavalla turvata poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset. Haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja lieventämiskeinoja tulee selvittää yhdessä paliskunnan kanssa, myös vaikutusten seurannasta, toteuttamisesta ja seurantaryhmän perustamisesta tulee sopia. Lisäksi huomautetaan maakuntakaavan määräyksistä poronhoidon huomioon ottamisesta sekä paliskunnan lausunnon huomioimisesta ja tiedonsaannista.

Luonto, linnusto

Lausunnon mukaan hankkeen merkittävimmät luontovaikutukset kohdistuvat linnustoon. Epävarmuutta vaikutusten arvioinnin riittävyteen tuo hankkeen kaavaselostuksen toteamus, että voimaloiden tarkka sijainti voidaan määrittää vasta rakentamislupavaiheessa. Täten hankkeen vaikutukset on todennäköisesti arvioitu eri suunnitelmasta kuin mitä tullaan toteuttamaan.

Tuodaan esiin, että kokonaisarviona hankkeen luontovaikutukset ovat merkittäviä erityisesti tuotantoalueella, ja vaikka haittoja voidaan lieventää, osa vaikutuksista jää pysyviksi tai hitaasti palautuviksi. Osa voimaloista sijoittuu varsin lähelle eri suojelukohteita, jotka tulisi kaavoitusmenettelyssä ottaa huomioon.

Kalatalous

Lausunnossa todetaan, että Simojoki on toinen Suomen vesistöistä, joissa on säilynyt alkuperäinen Itämeren lohikanta. Lohen lisääntymisen näkökulmasta Simojoen vesistöalueella on oleellista vähentää turvetuotannon ja metsätalouden

vesistökuormitusta, joka tulee huomioida myös Rahaselän alueen tuulivoimarakentamisessa.

Maisema- ja kulttuuriympäristö

Lausunnon mukaan rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurimaisemien selvitykset voidaan katsoa riittäviksi ja pidetään hyvänä, että lähtöaineistona on käytetty tiedossa olevaa ajantasaisinta aineistoa sekä maisemavaikutusten arvioinnin apuna uusimpia oppaita.

Lausunnossa kiinnitetään huomiota käytettyihin arviointikriteereihin, jotka poikkeavat arviointiohjeista. Lisäksi tuulivoimaloiden vaikutusten merkittävyys on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi, vaikka vaikutusten ulottuvuus on laaja ja kestoaltaan pitkä. Lausunnon mukaan kriteeristön muutos ei ole perusteltu ja muuttaa arvioinnin tulosta vaikutusten osalta vähäisemmäksi.

Lausunnossa huomautetaan, että havainnekuvia ei ole esitetty Tervolan kunnan alueelta eikä maakunnallisesti merkittävältä Simojokivarresta. Lisäksi huomautetaan epäselvistä kartoista ja karttojen kattavuudesta Yli-Kärpän ja Alaniemen alueilta. Arvioinnin puutteiden ja epävarmuuksien vuoksi lausunnossa ei täysin yhdytä arvioinnin tuloksiin suhteessa maakunnallisesti merkittävään maisemaan ja kulttuuriympäristöön ja arvioituja vaikutuksia pidetään sen osalta liian lievinä.

Lausunnossa korostetaan yhteisvaikutusten arviointia. Lukuisten samalle alueelle keskittyvien hankkeiden vaikutukset maisemaan ja perinteisiin elinkeinoihin ja sitä kautta kulttuuriperintöön ovat yksittäistä hanketta laajempia ja merkittävämpiä. Selostuksessa ole tuotu esiin Nassakan hankkeen sähkönsiirron ja tämän hankkeen sähkönsiirron yhteisvaikutuksia. Jatkosuunnittelussa on syytä tarkastella sähkönsiirtoreittien sijoittamista samaan maastokäytävään ja mieluusti yhteispylväisiin. Lausunnossa tuodaan esiin, että metsänkäsittelytoimenpiteet ei ole varteenotettava vaikutusten lieventämiskeino.

Melu ja välke

Tuodaan esiin, että vaikka melun ohjeavot eivät ylity, melu on erittäin pitkäaikaista. Vaikka melu- ja välkevaikutusten ei ole arvioitu olevan merkittäviä, tulee vaikutusten vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn kiinnittää huomiota hankkeen jatkosuunnittelussa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Lausunnossa täsmennetään vastuumuseoiden tehtäviä ja katsotaan, että arkeologinen kulttuuriperintö on selostuksessa pääosin huomioitu asianmukaisesti.

Toisessa lausunnossa huomautetaan, että inventointiraporttia ei ole toimitettu museolle tarkastettavaksi. Raportista puuttuu kartta maastossa kuljetuista alueista, joten inventoinnin kattavuutta ei voida varmistaa, erityisesti Tainivaaran ja Raiskionkankaan alueiden osalta. https://lvfi-my.sharepoint.com/personal/heli_kinnunen_lv_fi/Documents/Microsoft%20Copilot%20C

[hat%20-tiedostot/Tornionlaakson%20museo.pdf](#)Lisäksi selostuksessa ei ole huomioitu mahdollista muinaisjäännöstä Karhukummut. Inventointiaineisto tulee täydentää ja toimittaa tarkastettavaksi, jotta voidaan varmistua vaikutusten arvioinnin riittävydestä myös arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Liikenne

Lausunnossa pidetään liikennevaikutusten arviointia riittävänä. Erikoiskuljetusreiteistä osa kulkee Kemin kaupungin alueella katuja pitkin, jolloin kuljetus vaatii kaupungin suostumuksen. Erikoiskuljetusten osalta hetkelliset vaikutukset seututielle 924 voivat lausunnon mukaan olla merkittäviä, ja liikennevaikutuksia lisää muiden lähiseudun tuulivoimahankkeiden yhtäaikainen rakentaminen.

Tutkat, turvallisuus, luvat

Säätutkista ei ole lausuttavaa, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä säätutkasta. Huomiona tuodaan esiin useiden tuulivoima-alueiden aiheuttamat häiriökaiut ja mahdolliset vaikutukset alueen sääpalveluun.

Paloturvallisuudesta annetaan lausunto rakennuslupavaiheessa. Lisäksi lausunnoissa muistutetaan Ilmailulain mukaisesta lentoesteluvasta sekä voimajohtojen erillisestä risteämälauseinnosta.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Lausunnossa tuodaan esiin, että yhteisvaikutukset eivät havainnollistu riittävästi, koska niitä ei ole esitetty vaikutusten suuruutta kuvaavissa taulukoissa. Katsotaan, että yleisesti ottaen tuulivoimahankkeissa ei kiinnitetä riittävästi huomiota yhteisvaikutuksiin ja sitä kautta eri hankkeiden toteuttamiskelpoisuuteen.

Hankkeen yhteisvaikutusten arviointia poronhoidon osalta pidetään puutteellisena. Lausunnon mukaan jo yksittäisenkin hankkeen toteutuminen voi aiheuttaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia paliskunnalle. Useiden hankkeiden mahdollisesti kumuloituvia vaikutuksia pidetään merkittävänä riskinä alueen poronhoidolle.

Yhteenveto mielipiteistä

Luontoarvot, ekologiset yhteydet

Mielipiteen mukaan hankealueella on paljon arvokkaita pienvesiä, soita, luonnontilaisia kohteita, luonnonsuojelualueita ja arvokasta lajistoa, joita selvitysten katsotaan aliarvioineen. Vaikutuksia ei tarkastella riittävästi pirstoutumisen ja luontotyyppien kytkeytyneisyyden näkökulmasta eikä kumuloituvien vaikutusten kautta. Mielipiteessä huomautetaan lepakko- ja viitasammakkoselvitysten puutteista.

Alueen todetaan olevan ekologisesti yhtenäinen metsä- ja suoaluekokonaisuus, jonka rakentaminen rikkoisi, häiritsisi eläinten liikkumista ja poistaisi alueen erämaaluonteen. Jo

ennestään heikentyneet yhteydet ovat erityisen herkkiä lisäkuormitukselle eikä lisäheikennys ole hyväksyttävää.

Tuodaan esiin Simojoen Natura-alue ja pelätään tuulivoimahankkeen sekä muiden teollisten hankkeiden (Suhanko, Näätäaapa) vaikutusten ulottuvan suojeluarvojen ytimeen.

Mielipiteen antajan tilalla on uhanlaisia perinnebiotooppi-laitumia. Laidunnus ylläpitää luonnon monimuotoisuutta, ja toiminnan loppuminen johtaisi arvokkaiden luontotyyppien heikkenemiseen tai häviämiseen.

Linnusto

Hankkeen todetaan sijoittuvan linnustoltaan poikkeuksellisen arvokkaalle alueelle, lähelle suojelukohteita sekä tärkeille muuttoreiteille. Tuulivoimalat lisääisivät merkittävästi törmäys-, häiriö- ja estevaikutuksia erityisesti uhanalaisille, suurikokoisille ja harvalukuisille lintulajeille. Mielipiteen mukaan YVA-selostus aliarvioi linnustovaikutuksia ja yhteisvaikutuksia muiden alueen hankkeiden kanssa ja selvitykset ovat osin puutteellisia.

Hydrologia ja vesistövaikutukset

Hankkeen katsotaan aiheuttavan laajoja muutoksia valuntaan, ojituksiin ja kuivatusoloihin sekä eroosioon ja veden laatuun. Vesistövaikutusten arviointia ja lieventämiskeinoja pidetään puutteellisena. Erikseen mainitaan Tainijoki arvokkaana vaelluskalavesistönä ja mahdollisena jokihelmisimpukan elinympäristönä, ja huomautetaan ettei raakkuselvitystä ole tehty. Vesistövaikutukset voivat mielipiteen mukaan olla merkittäviä erityisesti pienvesissä ja virtavesissä.

Maakuntakaavoitus, kaavoitus

Tuodaan esiin, että hankealue on laajempi kuin Lapin liiton aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä potentiaalisiksi määritelty alue. Lisäksi vaikutukset ulottuvat osin Simojoen ranta-yleiskaavan alueelle, mikä heikentää asumisen ja lomarakentamisen edellytyksiä.

Asukkaiden elinolot, viihtyisyys, virkistys ja terveys

Mielipiteessä katsotaan, että tuulivoimalat muuttaisivat Maurun kylän maiseman pysyvästi, useissa pihapiireissä voimalat hallitsisivat näkymiä ja lentoestevalot näkyisivät laajasti kylään ja Simojokivarren asutukseen. Erityisesti länteen avautuvien maisemien muuttuminen koetaan haitallisina. Tuulivoimahankkeet, yhdessä kaivos- ja muiden hankkeiden kanssa, muuttavat Maurun kylän elinvoimaisuutta sekä kiinteistöjen arvoa. Hankkeen katsotaan heikentävän myös Leppiahon ja Hosion kylien vetovoimaa pysyvänä asuinalueena.

Tuulivoimaloiden melu-, välke- ja valoestevaikutusten arvioidaan heikentävän maisemaa ja asumisviihtyvyyttä merkittävästi. Vaikka ohjearvot eivät laskennallisesti ylity, vaikutusten

koetaan olevan käytännössä tuntuja ja häiritseviä, erityisesti vallitsevien tuulensuuntien vuoksi. Erityisesti ilta- ja yöaikainen melu ja vaikutukset uneen koetaan haitallisina ja katsotaan, että meluvaikutuksia on aliarvioitu.

Mielipiteen mukaan kyläläiset käyttävät aluetta ulkoiluun, marjastukseen, metsästyksen ja luonnossa liikkumiseen. Tuulivoimarakentaminen pirstoisi alueen ja heikentäisi sen virkistyskäyttöarvoa, erityisesti pitkän rakennusvaiheen aikana. Hankkeen aiheuttaman epävarmuuden katsotaan jo vaikuttaneen asukkaiden hyvinvointiin.

Matkailu ja elinkeinovaikutukset

Tuulivoimaloiden katsotaan heikentävän merkittävästi maatala- ja luontomatkailun edellytyksiä. Suunnitellut investoinnit on jo jätetty toteuttamatta epävarmuuden vuoksi. Tuulivoima nähdään ristiriitaisena kestävän ja paikallistaloutta tukevan ”vihreän siirtymän” kanssa. Tuulivoimaloiden melun, infraäänien ja muun häiriön pelätään aiheuttavan stressiä eläimille ja vaarantavan alkuperäisrotuisten lampaiden hyvinvoinnin ja lisääntymisen.

Osallistuminen, oikeudenmukaisuus

Mielipiteessä koetaan, ettei kunta ole huomionnut asukkaiden mielipiteitä päätöksenteossa. Kunnan toiminnan kuvataan aiheuttaneen epäluottamusta, turvattomuutta ja henkistä kuormitusta.

Epäoikeudenmukaisena pidetään, että Simojärven alueella sovelletaan 7 km:n suojaetäisyyttä tuulivoimaloille, mutta samaa periaatetta ei noudateta Maurun kylässä. Lähialueen asukkaiden mielipiteille toivotaan päätöksenteossa suurempaa painoarvoa.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutukset on nostettu esiin useassa mielipiteessä. YVA-selostuksen katsotaan aliarvioivan yhteisvaikutuksia muiden alueen hankkeiden kanssa. Todetaan, että Rahaselän hanke ei ole yksittäinen, vaan osa laajaa tuulivoima- ja kaivoshankkeiden kokonaisuutta. Useiden hankkeiden samanaikaiset vaikutukset kasautuvat samoille alueille. Maurun kylä jäisi useiden tuulivoimahankkeiden (Rahaselkä, Näätäaapa, Suhanko) ja kaivoshankkeen vaikutuspiiriin muuttaen Maurun kylän teolliseksi alueeksi uhaten kylän elinvoimaisuutta sekä kiinteistöjen arvoa.

Johtopäätökset/hankkeen jatkosuunnittelu

Mielipiteen esittäjä katsoo, että Rahaselän tuulivoimahanke aiheuttaa laaja-alaisia ja pysyviä haittoja, joita ei voida riittävästi lieventää. Hanketta ei tule toteuttaa, ja vaihtoehto VE0 on valittava. Tuodaan esiin, että tuulivoimalat tulee sijoittaa kauemmas asutuksesta tai hanke tulee hylätä Maurun kylän läheisyydessä. On myös ehdotettu Simojokea lähimpänä olevien voimaloiden poistamista ja suojaetäisyyksien kasvattamista.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevydestä

Yhteysviranomainen on tarkistanut arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostuksen perusteella on mahdollista muodostaa riittävä kokonais käsitys hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa hankkeen merkittävät vaikutukset. Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille epävarmuustekijöitä ja tietopuutteita, mutta ne ovat luonteeltaan sellaisia, että niitä voidaan täydentää ja ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa sekä toteuttamalla riittävät haittojen lieventämiskeinot hankkeen toteuttamisen yhteydessä.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen tekninen kuvaus ja nykytilan kuvaus on esitetty selkeästi ja riittävällä tarkkuudella. YVA-selostuksessa on esitetty riittävän tarkasti YVA-asetuksen edellyttämät tiedot valitun vaihtoehdon tai vaihtoehtojen valintaan johtaneista pääasiallisista syistä. Selostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän. Selostus sisältää paljon kuvia, taulukoita ja karttoja, jotka ovat pääosin selkeitä.

Hankkeen vaihtoehtoissa tapahtuneet muutokset ohjelmavaiheen jälkeen on tuotu esiin. YVA-ohjelman jälkeen hankkeesta vastaava on luopunut aurinkovoiman tuottamisen suunnitelmista Rahaselän alueelle.

Merkittävyyden arvioinnissa on sovellettu IMPERIA-hankkeessa kehitettyä arviointikehikkoa. Vaikutusten arvioinnin kriteeristöt on esitetty liitteessä 2. Vaikutusten merkittävyys on esitetty neliportaisella asteikolla (vähäinen, kohtalainen, suuri, erittäin suuri). Arviointiselostuksessa on selvästi tuotu esiin, että suuri vaikutus on luokiteltu merkittäväksi vaikutukseksi. Erityisen havainnollisena yhteysviranomainen pitää selostuksen lopussa olevaa yhteenvetotaulukkoa voimaloiden ja sähkönsiirron vaikutuksista ja vaihtoehtojen välisistä eroista. Yhteisvaikutusten havainnollistamiseksi nekin olisi ollut hyvä esittää taulukossa.

Luontoselvitysten laajuutta yhteysviranomainen pitää pääosin riittävänä ja arvioinnin lähtötietoja ja nykytilan kuvausta kattavana. Arvioinnin menetelmät ovat asianmukaisia hankkeen merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamiseksi. Arviointiselostuksessa kuvataan erittäin selkeästi ja johdonmukaisesti, millä lähtötiedoilla ja kriteereillä johtopäätökset vaikutusten merkittävydestä on tehty. Puutteena yhteysviranomainen näkee, että ekologisiin yhteyksiin ja luonnon monimuotoisuuteen kohdistuva kokonaisvaikutusta ei ole käsitelty arvioinnissa. Lisäksi uhanalaiseen petolintulajiin ja jokihelmisimpukkaan kohdistuvaa vaikutusten arviointia on olennaista täsmentää hankkeen suunnitelmien tarkentuessa.

YVA-asetuksen 4 §:n mukaan arviointiselostuksessa on esitettävä tiedot arvioinnin laatijoiden pätevydestä. YVA-lain 33 §:n mukaan yhteysviranomaisen arvioi selostusta tarkastaessaan asiantuntemuksen. Arvioinnin laatijat on esitelty arviointiselostuksessa henkilöesittelyin, sisältäen kokemusvuodet. Yhteysviranomaisen arvioi, että asiantuntemus on ollut riittävä arviointien laatimiseen.

YVA-selostuksen liitteessä 3 on esitetty YVA-asetuksen (277/2017) mukainen selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta on otettu huomioon.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostus on laadittu YVA-ohjelman ja suurelta osin yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Ranuan Rahaselän tuulivoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Arviointiselostuksen mukaan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia on arvioitu molemmissa vaihtoehdoissa aiheutuvan linnustolle, kasvillisuudelle ja luontotyypeille ja VE1:ssa Natura- ja muihin suojelualueisiin, direktiivilajistolle ja muulle eläimistöille. Kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia on molemmissa vaihtoehdoissa arvioitu muodostuvan äänimaisemaan, maa- ja kallioperään, pintavesiin, poronhoitoon, linnustoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyisyyteen sekä viestintäyhteyksiin.

Sähkönsiirron on arvioitu aiheuttavan pääasiassa vähäisiä kielteisiä tai merkityksettömiä vaikutuksia. Poikkeuksena kasvillisuus- ja luontotyypit, jolle on arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia. Kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia on arvioitu kohdistuvan pintavesiin ja kalastoon, Natura- ja muihin luonnonsuojelualueisiin sekä direktiivilajeihin ja muihin eläimistöön.

Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksen näkemykseen, että hankkeen merkittävät vaikutukset kohdistuvat luontoon (kasvillisuus ja luontotyypit, linnusto, luontodirektiivin liitteen IV a) lajisto ja suojelualueet). Arviointiselostuksesta poiketen yhteysviranomaisen nostaa merkittäviksi vaikutuksiksi myös maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön, ihmisten elinoloihin sekä poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset.

Yhteisvaikutukset ovat keskeisiä, joskin niihin liittyy epävarmuutta, koska läheiset hankkeet ovat vielä suunnitteluvaiheessa. Yhteisvaikutukset käsitellään jäljempänä tarpeen mukaan kunkin vaikutustyyppin kohdalla.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu sekä tuulivoimapuiston että sähkönsiirron osalta hankevaihtoehtojen välille eroja ympäristövaikutusten merkittävyudessa. Vaihtoehdossa VE 2 luonnonympäristöön ja eläimistöön vaikutuksia on arvioitu muodostuvan vähemmän kuin vaihtoehdossa VE 1. Sähkönsiirron osalta todetaan, että vaihtoehtoisista voimajohdoista (VEA, VEB, VEC) tehtyjen arviointien pohjalta toteuttamiskelpoisin olisi voimajohto VEC.

Kokonaisuutena yhteysviranomaisen on valtaosin samaa mieltä vaikutusten arvioinnin lopputuloksesta luontoon kohdistuvien vaikutusten osalta. Hanke sijoittuu luontoarvoiltaan merkittävälle alueelle, jolla on suojelualueita, uhanalaisia luontotyypppejä, virtavesiä ja yhtenäisiä metsäalueita. Yhteysviranomaisen johtopäätös on, että hankevaihtoehdon VE1 kokonaisvaikutus luonnon monimuotoisuudelle on merkittävän kielteinen. Vaikutus kohdistuu useaan eri osa-alueeseen (linnusto, suojelualueet, kasvillisuus ja luontotyyppit, muut lajit). Vaihtoehdossa VE2 vaikutuksia on lievennetty, sillä voimaloita on vähemmän hankealueen arvokkaiden kohteiden läheisyydessä pohjoisosissa. Selostuksen mukaan todennäköisin jatkossa edistettävä vaihtoehto on VE1 ja VE2 väliltä. Koska hankkeella on tunnistettu merkittäviä kielteisiä luontovaikutuksia, yhteysviranomaisen kannustaa pohtimaan vaihtoehtoja lievennyshierarkian kautta.

Yhteysviranomaisen ei täysin yhdy arvioinnin johtopäätökseen, että toteuttamiskelpoisen vaihtoehto sähkönsiirrolle olisi voimajohto VEC. Linjoilla VEB ja VEC on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia kasvillisuuteen ja luontotyypppeihin, ja mahdollisesti merkittävä vaikutus uhanalaiseen petolintulajiin kaikilla linjavaihtoehdoilla VEA-C. Sähkölinjan valinnassa ja pylväiden sijoittelussa tulee pyrkiä löytämään vaihtoehto, jonka kokonaisvaikutukset ovat vähäisimmät.

Arviointiselostuksessa on esitetty haitallisten vaikutusten ehkäisy- tai lieventämiskeinoja, kuten voimaloiden ja sähkönsiirtolinjan sijoittelu, poisto ja rakentamistöiden ajoittaminen. Epäselväksi jää, aiotaanko mainittuja lieventämiskeinoja käyttää. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että esille nostettuihin lievennyskeinoihin sitoudutaan ja että niitä viedään käytäntöön hankkeen jatkosuunnittelussa. Merkittävintä on luontoon kohdistuvien suorien kielteisten vaikutusten välttäminen.

Yhteysviranomaisen korostaa, että myös muut kuin arviointiselostuksessa merkittävimmiksi arvioidut vaikutukset, kuten vesiin kohdistuvat vaikutukset, voivat nousta merkittäviksi, mikäli selostuksessa esitettyjä haitallisten vaikutusten ehkäisy- ja lieventämistoimenpiteitä ei toteuteta asianmukaisesti hankkeen elinkaaren ajalle. Yhteysviranomaisen toteaa myös, että osa vaikutuksista saattaa nousta hetkellisesti tai paikallisesti merkittäviksi, vaikka kokonaismerkittävyys arvioinnissa jäisikin kohtalaiseksi tai vähäiseksi.

Seuraavissa kappaleissa yhteysviranomaisen esittää arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman tarkastelunsa pohjalta tarkemmin näihin vaikutustyypppeihin kohdistuvia ja hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavia seikkoja. Yhteysviranomaisen ei käsittele perustellussa päätelmässään niitä arviointiselostuksessa arvioituja vaikutuskohteita, joiden osalta vaikutukset on yksiselitteisesti todettu vähäisiksi, vaikutuksia ei ilmene tai ne ovat positiivisia ja yhteysviranomaisen on vaikutuksen merkittävyyden tulkinnasta samaa mieltä.

5.1 Maisema ja kulttuuriympäristö

Maakuntakaavassa hankealueen välittömässä läheisyydessä on osoitettu maaseudun kehittämisen kohdealue (mk) sekä noin yhden kilometrin etäisyydellä matkailun

vetovoima-alue, matkailun ja virkistyskehitämisen kohdealue (mv). Suunnittelumääräyksen mukaan mv-alueella *tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.* Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Raha-selän tuulivoimahankkeessa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia ja suhdetta em. maakuntakaavan määräyksiin. Hankkeen maisemalliset vaikutukset ulottuvat hankealuetta laajemmalle, joten jatkosuunnittelun yhteydessä on perusteltua arvioida hankkeen suhdetta maakuntakaavaan myös hankealueen lähivaikutusalueella.

YVA-selostuksessa on tunnistettu hankkeen lähistölle sijoittuvat valtakunnalliset, maakunnalliset ja paikalliset maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet. Hankkeen lähivaikutusalueella merkittävimmät maisemalliset muutokset kohdistuvat Saariaavan ja Kalliojärvenaavan avoimiin soidensuojelualueisiin. Asutus on harvaa, mutta vaikutukset korostuvat yksittäisissä mautilojen pihapiireissä. YVA-selostuksessa on esitetty näkymäalueanalyysi sekä havainnekuvia. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että selostukseen on tuotu ainoastaan panoraamakuvasovitteita, joista ei saa todellista kuvaa hankkeen näkymästä. Selostuksen liitteissä olevassa havainnekuvatiedostossa on myös ihmissilmän näkymää vastaavia kuvasovitteita.

Taulukossa 29–2 *Tuulivoimahankkeiden vaihtoehtojen vaikutusten yhteenvedo ja vaikutusten vertailu* sekä VE1 että VE2 osalta maiseman ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi. Taulukossa esitetyssä vaihtoehtojen kuvauksessa on tuotu esille, että paikoin maiseman herkkyyden on kohtalainen ja jopa suuri. Muutoksen suuruus on kuitenkin arvioitu kokonaisuutena vähäiseksi kielteiseksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että Rahaselän hanke tulee muuttamaan nykyistä maisemaa ja laajana, usean voimalan kokonaisuutena on maisemavaikutuksiltaan suurempi kuin miten hanke on YVA-selostuksessa arvioitu. Yhteysviranomaisen katsoo, että jatkosuunnittelussa ensisijaisia haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja ovat voimaloiden vähentäminen ja sijoittelun suunnittelu. Näitä lieventämiskeinoja ei selostuksessa mainita.

Tornionlaakson museo huomauttaa lausunnossaan käytetyistä arviointikriteereistä, metsänkäsittelytoimenpiteiden käytöstä maisemavaikutusten lieventämiskeinona ja yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeydestä. Yhteysviranomaisen toteaa, että alueellisena vastuumuseona toimivan Tornionlaakson museon lausunto tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

5.2 Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Ranuan kunnan alueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, joka on saanut lainvoiman 7.5.2026. Maakuntakaavassa hankealue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Hankealueelle on myös merkitty etelä- ja pohjoisosaan luonnonsuojelualue (SL), keskiosaan turpeenottoalue (EOT) ja eteläosaan lentotoiminnan

kannalta tärkeä vyöhyke (sv1). Hankealueelle ei ole kaavamerkinnöin osoitettu tuulivoimatuotantoa.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on tutkittu tuulivoiman sijoittumista ja osoitettu tv- ja tv1-merkinnöin tuulivoima-alueet sekä tuulivoimapotentiaaliset alueet. Lähtökohtaisesti tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille. Maakuntakaavan merkinnät ovat yleispiirteisiä ja tarkentuvat yleiskaavavaiheessa. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaselostuksessa todetaan tuulivoiman osalta, ettei maakuntakaavan valmistelussa ole tehty kokonaisvaltaista ratkaisua tuulivoiman sijoittamisessa. Kaavaselostuksen mukaisesti maakuntakaavan alueelle voi sijoittaa suuriakin tuulivoimapuistoja edellyttäen kuitenkin, että tuulivoimahankkeen seudulliset vaikutukset selvitetään kuntakaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että seudullisesti merkittävän tuulivoiman sijoittuminen tulisi ratkaista jo maakuntakaavatasolla. Seudullisten vaikutusten arviointi tarkoittaa laajempi mittakaavaista vaikutusten tarkastelua hankkeen osalta. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, ettei tuulivoimarakentaminen estä tai vaikeuta maakuntakaavassa esitettyjen tavoitteiden toteutumista. Hankkeen sijoituessa lähelle maakuntakaavan rajaa tulee kiinnittää huomiota myös maakuntakaavan aluerajauksen ulkopuolelle ulottuviin vaikutuksiin. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös yhteisvaikutukset muiden lähistölle sijoittuvien hankkeiden kanssa. Lähimmät vireillä olevat hankkeet ovat Suhangon kaivoshanke, Näätäaavan metanolin valmistukseen ja tuulivoimatuotantoon tähtäävä hanke sekä Petäjäsoski – Nuojunkangas 400 + 110 kV voimajohtohanke, joka on edennyt rakennusvaiheeseen asti.

Hankkeen osalta vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi. Sijoituessa maakuntakaavan vastaisesti alueelle, jonne ei ole osoitettu tuulivoimatuotantoa, ei yhteysviranomaisen voi yhtyä arviointiselostuksessa esitettyyn näkemykseen. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee arvioida hankkeen suhdetta maakuntakaavaan, maakuntakaavamerkintöihin sekä edellytyksiä hankkeen sijoittamiselle.

5.3 Linnusto

Hankealueelta rajattiin neljä arvokasta lintualueutta. Alueet ovat avosoita, joilla esiintyy huomionarvoista pesimälajistoa (mm. metsähanhi, riekko, kurki, pikkukuovi, kuovi, jänkäkurppa). Hankevaihtoehdon VE1 vaikutukset arvokkaisiin lintualueisiin on arvioitu suureksi, sillä voimaloita sijoittuu arvoalueiden sisälle ja välittömään läheisyyteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankevaihtoehdon VE1 vaikutus linnustoon on merkittävä kielteinen. Vaikutus linnustoon on laaja, sillä se koostuu sekä hankealueen arvokkaiden lintualueiden ja pöllöjen pesimäreviirien heikkenemisestä että uhanalaiseen petolintulajiin kohdistuvasta vaikutuksesta. Vaihtoehdossa VE2 voimaloita on vähemmän pohjoisella osa-alueella, jolloin vaikutus arvokkaisiin lintualueisiin on vähäisempi, vaikkakin esimerkiksi Haarasuon läheisyydessä on voimaloita, jotka voivat heikentää alueen pesimälajistoa. Arvioinnissa ei tunnustettu muuttolinnustoon kohdistuvia merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Sähkönsiirron linnustovaikutus rajautuu uhanalaiseen petolintulajiin

kohdistuvaan vaikutukseen, joka on arvioitu kohtalaiseksi. Yhteysviranomaisen on muilta osin samaa mieltä arvioinnin lopputuloksesta, mutta esittää alla tarkennustarpeita uhanalaisen petolintulajin osalta.

Hankealue sekä sähkönsiirtoreitit sijoittuvat uhanalaisen petolintulajin kahdelle reviirille. Vaihtoehdossa VE1 lajiin kohdistuva vaikutus on arvioitu suureksi kielteiseksi. Vaihtoehto VE1 ei siten ole jatkokehitykseen soveltuva ilman muutoksia (voimaloiden poisto/siirto). Vaihtoehdossa VE2 kriittinen törmäysriskin raja ei ylity kummankaan reviirin osalta. Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että lajiin kohdistuva vaikutustenarviointi on tehty lähinnä törmäysvaikutuksen osalta, ja elinympäristö- sekä häiriövaikutus on käsitelty hyvin suppeasti. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että elinympäristön muutos voi olla arvioinnissa esitettyä suurempi, sillä tuulivoimalan vaikutuksesta laji voi alkaa vältellä hankealuetta kokonaisuudessaan. Selostuksen mukaan hankkeessa edistetään todennäköisesti vaihtoehtoa, joka on yhdistelmä vaihtoehtoista VE1 ja VE2. Jos hankkeessa suunnitellaan voimaloiden ja muiden rakenteiden sijainti eri tavalla kuin arviointimenettelyssä tarkastelluissa hankevaihtoehtoissa, tulee vaikutukset petolintulajiin arvioida uudelleen sekä törmäysriskin että elinympäristömenetysten osalta. Voimalapaikkakohtaisten törmäysriskien laskeminen tukisi voimaloiden sijaintipaikkojen tarkempaa määrittämistä. Yhteysviranomaisen suosittaa tätä lähestymistapaa uuden suunnitelman arvioinnissa.

Sähkönsiirtoreittien vaikutuksista uhanalaiseen petolintulajiin liittyy epävarmuutta. Siirtoreitit kulkevat reviirin herkillä alueilla. Alueelta on löytynyt vuonna 2025 pesä, jota ei ole ollut tiedossa arvioinnin tekemisen aikaan. Arvioinnissa ei ole huomioitu, että linjojen välittömässä läheisyydessä olevien pesien nykytilaa ei ole tarkistettu usean pesän osalta. Arvioinnissa ei ole otettu huomioon häiriövaikutusta, vaikka linjoja sijoittuu lajin ydinreviirille. Epävarmuuksien ja arvioinnin puutteiden vuoksi yhteysviranomaisen johtopäätös on, että sähkönsiirtoreiteistä VEA-C voi aiheutua merkittävä kielteinen vaikutus lajille. Arviointia tulee täsmentää jatkoon valitun linjavaihtoehdon osalta.

5.4 Kasvillisuus ja luontotyypit

Yhteysviranomaisen on yhtä mieltä, että hankkeen vaihtoehtoilla VE1 ja VE2 sekä sähkönsiirron vaihtoehtoilla VEB ja VEC on arviointiselostuksessa esitetyn mukaisesti merkittävä kielteinen vaikutus kasvillisuuteen ja luontotyypeihin.

Hankevaihtoehto VE1 hävittää kahden huomionarvoisen kasvilajin esiintymän ja aiheuttaa suuren kielteisen muutoksen viidelle luontotyyppikohteelle, joista neljällä on uhanalaisia luontotyyppisiä. Myös pienvesien uomia voidaan useassa kohteessa joutua siirtämään tai muokkaamaan, mikä voi hävittää alueella virtaavia noroja tai muuttaa uomien luonnontilaa. Hankevaihtoehto VE2 hävittää kahden huomionarvoisen kasvilajin esiintymän tuotantoalueelta.

Ilmajohdolla toteutettavalla sähkönsiirtoreiteillä VEA-VEC on arvokkaita luontokohteita sekä rauhoitettujen lajien esiintymiä. Reitti VEC aiheuttaa vähäisen muutoksen neljälle kuviolle, kohtalaisen muutoksen kolmelle kuviolle ja suuren muutoksen neljälle kohteelle.

Vaikutus kokonaisuudessaan on arvioitu suureksi ja siten merkittävän kielteiseksi. Reitti VEC:n voimajohtoaukean alueella havaittiin lisäksi viisi valkolehdokin kasvustoa, jotka häviäisivät rakentamisen seurauksena. Valkolehdokki on koko maassa rauhoitettu kasvilaji ja sen hävittäminen on kielletty. Mikäli reittivaihtoehtoa VEC edistetään nykyisellä suunnitelmalla, tulee hakea luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukainen poikkeuslupa.

Hankealueen lieventävänä toimenpiteenä esitetään, että arvoluokan 1 kohteita (kohteet 4, 5, 6, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 35 ja 36) väistetään hankkeen jatkosuunnittelussa. Yhteysviranomaisen pitää ehdotettua toimenpidettä erittäin kannatettavana. Lisäksi tulee tarkastella, voidaanko voimaloita siirtää tai poistaa Haarasuon lähialueilta arvokkaan suoluonnon turvaamiseksi. Voimajohdon lieventävänä toimenpiteenä ehdotetaan pylväiden ja huoltoreittien sijoittamista arvokkaiden kasvi- ja luontotyyppikohteiden ulkopuolelle (kohteet 8, 9, 14, 22, 27 ja 34). Yhteysviranomaisen pitää erityisen tärkeänä luontoon kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi, että reittilinjan VEB suunnittelussa vältetään vaikutukset luonnontilaisena säilyneeseen aapasuoalueeseen (kohde 22). Suoalueen yhteydessä on myös useita muita arvokohteita (kohteet 15–24), jolloin linjausta muuttamalla voidaan vähentää kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdistuvaa kokonaisvaikutusta.

5.5 Direktiivilajit: viitasammakko

Hankealueelta löytyi viitasammakoiden lisääntymispaikkoja kymmenestä eri paikasta alueen pohjois- ja keskiosista. Hankevaihtoehdosta VE1 aiheutuu luonnonsuojelulla kielletty hävittäminen tai heikentäminen usealle eri viitasammakon lisääntymis- ja levähdys-paikalle. Vaikutus johtuu pääosin rakennettavista teistä, jotka muodostavat liikkumisesteen lajille ja/tai muuttavat alueiden vesitasapainoa. Vaihtoehdon VE1 vaikutus on merkittävä kielteinen, eikä vaihtoehdon toteuttaminen ole mahdollista sellaisenaan ilman poikkeusta luonnonsuojelulain 78 § säännöksistä. Ensisijainen vaihtoehto on suunnitella sellainen toteutus, joka ei hävitä tai heikennä tunnistettuja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Vaihtoehdon VE2 tiestön toteuttaminen voi vaikuttaa yhteen lajin esiintymispaikkaan. Tiestön linjausta tulee muuttaa tai siirtää, jotta hävittäviä tai heikentäviä vaikutuksia ei synny. Mikäli heikentäviä vaikutuksia ei voida poissulkea, tulee hakea luonnonsuojelulain 83 § mukainen poikkeuslupa.

Sähkönsiirtoreitin VEA varrelta havaittiin yksi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka Kolumbuslammilta. Sähkönsiirtoreitin VEA muutoksen suuruus viitasammakolle on arvioitu vähäiseksi, sillä rakentaminen voidaan ajoittaa talveen eikä vesistön alueelle ole tarve asentaa pylväitä. Vaikutus ei siten ole merkittävä. Yhteysviranomaisen yhtyy johtopäätöksen.

5.6 Poroahoito

Tuulivoiman tuotantoalue ja sähkönsiirron vaihtoehdot sijaitsevat Isosydänmaan paliskunnan alueella. Sekä tuotantoalueella että sähkönsiirron reiteillä sijaitsee kaikkien vuodenaikojen laitumia. Tuotantoalueen vaihtoehdoista VE1 ja VE2 on arvioitu aiheutuvan

kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia poronhoidolle. Sähkönsiirron vaikutukset poronhoidolle on arvioitu vähäisen kielteisiksi.

Sekä Isosydänmaan paliskunta että Paliskuntain yhdistys katsovat lausunnoissaan, että hankkeesta aiheutuvat vaikutukset tulevat olemaan merkittävästi suurempia kuin kohtalaisia kielteisiä. Lausuntojen mukaan porojen laidunalueet ovat jo ennestään pirstoutuneet ja vähentyneet teollisen maankäytön vuoksi ja uusien hankkeiden arvioidaan lisäävän laidunmenetyksiä, vaikeuttavan porojen liikkumista ja heikentävän poronhoitotöiden toteuttamista.

Yhteysviranomainen katsoo, että muutoksen suuruus ja sitä kautta vaikutuksen merkittävyys Isosydänmaan paliskunnalle voi olla arviointiselostuksessa arvioitua suurempi. Hankkeessa tulee huomioida maakuntakaavojen poronhoitoa koskevat suunnittelumääräykset. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä vaikutusten seurantaan ja lieventämiseen tähtäviä toimia ja korostaa vuoropuhelua Isosydänmaan paliskunnan kanssa. Paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen lausunnoissa esitetyt näkökohdat tulee ottaa huomioon hankkeen (mukaan lukien sähkönsiirto) jatkosuunnittelussa.

5.7 Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja terveys

Hankkeen arvioidaan vaikuttavan kohtalaisen kielteisesti elinoloihin ja viihtyvyyteen pääasiassa alueen nykyisen luonteen muutoksen ja pitkäaikaisen melun takia. Hankkeen katsotaan vaikuttavan kohtalaisesti myös koettuihin alueen harrastus- ja virkistyskäyttöarvoihin.

Kuten arviointiselostuksessa todetaan, virkistyskäyttäjät voivat kokea virkistyskäyttöarvojen vähenevän äänimaisemassa, valo-olosuhteissa tai maisemassa tapahtuvien muutosten takia. Mielipiteissä on noussut huoli melusta, välkkeestä, maisemahaitoista ja virkistyskäytön heikkenemisestä sekä yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa. Esiin on tuotu, että Maurun kylän viereen on tulossa tuulivoima-alueet kolmeen ilmansuuntaan, joten Maurun kylän asukkaiden maisemaan kohdistuvaa muutosta pidetään erittäin merkittävänä ja pysyvänä. Maurun kylän lisäksi vaikutuksia katsotaan kohdistuvan myös Leppiahon ja Hosion kyliin. Palautteen mukaan hankkeen vaikutukset ihmisiin ovat arvioinnissa alimitoitettu.

Yhteysviranomainen toteaa, että vaikutukset voivat olla merkittäviä erityisesti lähialueen asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille. Paikalliset voivat kokea vaikutukset merkittävinä ja erittäin kielteisinä. Muutokset maisemassa vaikuttavat alueen viihtyisyyteen ja huoli hankkeen vaikutuksista, kuten melu- ja välkevaikutukset, voivat vahvistaa koettuja haitallisia vaikutuksia. Suunnitteilla olevien hankkeiden osalta epävarmuutta aiheuttaa hankkeiden suuri määrä ja eri vaiheissa oleva suunnittelutilanne. Voimalamäärät ja voimalapaikat voivat muuttua, eikä ole varmuutta hankkeiden toteutumisesta. Yhteysviranomainen korostaa hankkeen jatkosuunnittelussa tiedottamisen ja vuoropuhelun tärkeyttä.

Melu

Melun mallinnuksessa käytettyä menetelmää, mallinnuksessa käytettyjä lähtötietoja, mallinnusalueen laajuutta sekä tulosten esittämistä voidaan pitää pääosin riittävänä. Tuulivoimaloiden melupäästön osalta ei kuitenkaan tuoda selkeästi esiin, että laskennassa on huomioitu lapojen hammastuksen (serrated blade) vaikutus melupäästötasoon. Asia selviää ainoastaan meluraportin liitteen 6, s. 2 tyyppitiedosta. Asia olisi tullut tuoda selkeästi esiin tekstissä, koska sillä on vaikutusta käytettävissä oleviin meluhaittojen vaimennuskeinoihin. Tuulivoimalan melupäästön lähtötietoja ei myöskään ole esitetty muuta kuin graafisesti, jolloin melupäästöjen vertaaminen muihin vastaaviin selvityksiin on vaikeata.

Sisätiloihin leviävän pienitaajuisen melun osalta tarkastelut on tehty huomioiden Turun Ammattikorkeakoulun Anojanssi-projektin (2019) raportissa määritettyjä asuinrakennusten keskimääräisiä ulkovaipan ääneneristävyyden arvoja. Pienitaajuisen melun vaikutuksia sisätiloissa ja toimenpiderajaan verrattessa olisi lomarakennuksen osalta tullut käyttää samaisen selvityksen (2019) ääneneristävyys arvoja loma-asumiseen käytettävälle rakennuksille (ns. 90% persentiili).

Melumallinnuksen perustella molempien vaihtoehtojen (VE1 ja VE2) aiheuttamat melutasot eivät ylitä altistuvissa kohteissa ohjearvoja ulkona. Korkeimmillaan tuulivoimatoiminnan aiheuttamat keskiäänitasot nousevat yksittäisessä altistuvassa kohteessa yli 38 dB. Myöskään sisätiloihin annetut pienitaajuisen melun toimenpidearvot eivät ylity kohteissa nyt tarkastelussa käytetyillä ulkovaipan äänitasoeroilla. Koska tarkastelussa on loma-asutukselle käytetty aiemmin korkeampia ulkovaipan äänitasoeroja, ei voida varmuudella sanoa, että toimenpidearvot alittuvat myös kaikissa loma-asunnoissa. Tältä osin jatkosuunnittelussa tulisi varmistaa, että toimenpidearvot eivät uhkaa ylittyä loma-asunnoissa.

Yhteysviranomaisen korostaa, että tuulivoimarakentamisen meluvaikutusten minimoimiseksi on olennaista sijoittaa tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista meluvaikutuksille herkistä kohteista.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että melumallinnustarkastelu perustuu ympäristöministeriön ohjeen (2/2014) mukaisesti melupäästön ylärajatarkasteluun. Laskennassa tulee käyttää suunnitellun/rakennettavan tai sitä ääniteknisesti vastaavan tai melupäästöltään suuremman voimalan lähtötietoja. Laskennan lähtöarvona tulee käyttää melupäästön (äänitehotaso) takuuarvoa eli laitevalmistajan takaamaa voimalan äänitehotasoa (emissio) voimalan tuottaessa enimmäissähkötehon.

Arviointiselostuksessa on arvioitu, että tuulivoimaloiden vaikutukset äänimaisemaan (altistuviin ihmisiin) olisivat molemmilla vaihtoehdoilla kohtalaiset kielteiset. Arvioita voidaan pitää oikean suuruisena, kun huomioidaan vain ihmisiin kohdistuvat meluvaikutukset. Mikäli arvioissa huomioitaisiin myös melun vaikutukset kokonaisuudessaan, ääniympäristöön ja eläimiin (erityisesti lintuihin), on todennäköistä, että melun kokonaisvaikutus olisi nyt esitettyä kielteisempi.

Välke

Vaihtoehdossa VE1 maksimisuositus 8 tunnin vuosittaisesta varjon välkkymisen määrästä ei ylitä yhdenkään asuin- tai vapaa-ajan rakennuksen kohdalla. Teoreettisen maksimitilanteen suositus 30 tuntia vuodessa ylittyy lievästi yhden asuinrakennuksen kohdalla. Vaihtoehdossa VE2 kahden asuinrakennuksen kohdalla ylittyy sekä todellisen tilanteen että teoreettisen maksimitilanteen suositusarvo.

Yhteisvaikutuksissa on huomioitu alle 10 kilometrin etäisyydelle sijoittuva Näätäaavan tuulivoimahanke. Mallinnusten perusteella yhteisvaikutuksia Näätäaavan tuotantoalueen kanssa ei ole kummankaan hankkeen lähiympäristön vakituiseen ja vapaa-ajan asuntojen kohdilla.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä huomioida, ettei vaikutuksia muodostu haitallisessa määrin eivätkä välkkeelle annetut suositusrajat ylitä Rahaselän hankkeen myötä tai yhdessä muiden lähiseudun hankkeiden kanssa. Tarvittaessa on otettava käyttöön lieventämiskeinoja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Liikenne

Lapin elinvoimakeskus pitää lausunnossaan YVA-selostuksen liikennevaikutusten arviointia riittävänä, mutta huomauttaa osan erikoiskuljetusreiteistä kulkevan Kemin kaupungin alueella katuja pitkin. Näiltä osin kuljetus vaatii kaupungin suostumuksen. Lapin elinvoimakeskus toteaa myös, että erikoiskuljetusten osalta hetkelliset vaikutukset seututielle 924 voivat olla merkittäviä. Muiden lähiseudun tuulivoimahankkeiden yhtäaikaisten rakentaminen lisää seututielle 924 aiheutuavia liikennevaikutuksia.

Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli lähialueelle suunnitellut tuulivoimapuistot rakennetaan yhtäaikaisesti, voivat vaikutukset asutukselle lisääntyä myös liikenneturvallisuus huomioiden. Yhteysviranomaisen näkee tärkeänä, että jatkosuunnittelussa hankkeen kuljetuksia suunniteltaessa huomioidaan kuljetusreittien varrella oleva asutus ja pyritään minimoimaan kuljetuksista aiheutuvat haitat tienvarren asukkaiden ja muiden tienkäyttäjien näkökulmasta.

5.8 Muut ympäristövaikutukset

Yhteysviranomaisen arvioi hankkeesta aiheutuvien muiden vaikutusten olevan laadultaan ja laajuudeltaan sellaisia, ettei niitä voida luokitella merkittäviksi, mutta yhteysviranomaisen tuo esiin niitä koskevia huomioita osana perusteltua päätelmää.

Pintavedet ja kalasto

YVA-selostuksessa on pintavesien nykytilan osalta otettu huomioon oleelliset tiedot vaikutusalueen nykytilasta, joita voidaan kohtuudella edellyttää. Kokonaisuutena arvioiden lähtötiedot ovat riittävät vaikutusarvioinnin tekemiseksi.

Pintavesien osalta merkittävimmät ympäristövaikutukset on tunnistettu ja selvitetty riittävästi, jotta vaikutusten merkittävyyteen voidaan ottaa kantaa. Pintavesivaikutusten

merkittävyyden arvio on pääosin oikeansuuntainen, ellei jatkosuunnittelussa ilmene esim. uusia ojituksia tai voimalapaikkoja rakenneta liian lähelle vesistöjä.

Hydrologis-morfologisia vaikutuksia aiheuttavan toiminnan osalta tulee huomioida, että puron uoman luonnontilan vaarantava hanke vaatii aina vesilain 3 luvun 2 § kohdan 8 mukaisesti luvan. Puroja vähäisemmät norot ja lähteet eivät ole vesilain mukaisia vesistöjä, mutta ne sisältyvät erillisen säädöksen kautta vesiluontotyyppien suojelun alle. Norojen osalta säädöksessä on poikkeus Lapin maakunnan osalta, toisin sanoen niiden luonnontilaisuuden vaarantaminen ei ole suoraan vesilaissa kielletty.

Lapin elinvoimakeskuksen kalatalousviranomaisen tuo esiin, että lohen lisääntymisen näkökulmasta Simojoen vesistöalueella on oleellista vähentää turvetuotannon ja metsätalouden vesistökuormitusta erityisesti humuksen, raudan ja kiintoaineen osalta. Kalatalousviranomaisen katsoo, että kuormituspaineen vähentämistarve tulee huomioida myös Rahaselän alueen tuulivoimarakentamisessa. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen.

Muut luontodirektiivin liitteen IV a) lajit, muut eläimet

Muista luontodirektiivin liitteen IV a) -lajeista tai huomionarvoisesta eläinlajistosta ei tehty havaintoja hankkeen luontoselvityksissä. Yhteysviranomaisen pitää arvioitujen lajien osalta selvityksiä kattavina ja asianmukaisina johtopäätöksen tekemiseksi. Yhteysviranomaisen pitää oikeana selostuksen arviota siitä, että viitasammakkoa lukuun ottamatta muihin luontodirektiivin liitteen IV a) – lajeihin tai muuhun arvioinnin kohteena olleeseen eläinlajistoon ei kohdistu hankealueen rakentamisesta tai sähkönsiirrosta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Yhteysviranomaisen huomauttaa kuitenkin arviointiselostuksen pintavesiosiossa esiin tuodusta mahdollisuudesta, että hankkeen vaikutusalueen virtavesissä on potentiaalia jokihelmisimpukan esiintymiselle. Tuotantoalueen ja sen lähialueiden virtavesissä esiintyy lohikaloja, joten on mahdollista, että nämä ovat myös lohikaloja toukkavaiheessaan hyödyntävän jokihelmisimpukan elinaluetta. Lähin tiedossa oleva jokihelmisimpukan esiintymisalue on Simojoki. Jokihelmisimpukan esiintymistä ei ole selvitetty. Yhteysviranomaisen pitää arviointia lajin osalta puutteellisena. Mikäli hankkeessa voi kohdistua vaikutuksia mahdollisiin jokihelmisimpukkakohteisiin, tulee lajin esiintyminen selvittää.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Yhteysviranomaisen kehottaa huomioimaan Tornionlaakson museon esittämät puutteet koskien arkeologista kulttuuriperintöä. Arkeologisen inventoinnin raportti ja kartta maastossa kuljetuista alueista tulee toimittaa Tornionlaakson museolle. Lisäksi mahdollinen muinaisjäänös Karhukummut tulee huomioida.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukainen poikkeuslupa

Valkolehdokki on koko maassa rauhoitettu kasvilaji ja sen hävittäminen on kielletty. Mikäli reittivaihtoehtoa VEC edistetään nykyisellä suunnitelmalla, tulee hakea luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukainen poikkeuslupa.

Hankevaihtoehtosta VE1 aiheutuu luonnonsuojelulla kielletty hävittäminen tai heikentäminen usealle eri viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikalle. Mikäli heikentäviä vaikutuksia ei voida poissulkea, tulee hakea luonnonsuojelulain 83§ mukainen poikkeuslupa.

Ojitusilmoitus

Yhteysviranomaisen toteaa, että vähäistä suuremmasta ojituksesta tulee tehdä Lupa- ja valvontavirastolle ojitusilmoitus. Lupa- ja valvontavirasto antaa ojitusilmoituksesta lausunnon, jossa mm. arvioidaan tarve vesilain mukaiseen lupaan.

Lunastuslupa

Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) eli ns. lunastuslupalaki liittyy oleellisesti sähkönsiirron ympäristövaikutuksiin. Lunastuslupalain uudistuksen myötä lain piiriin kuuluvien energiansiirtohankkeiden toteutuksen mahdollistaviin lunastuslupiin voidaan liittää aiempaa täsmällisempiä määräyksiä merkittävien ympäristövaikutusten rajoittamisesta (Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta, 4 §). Lupa- ja valvontavirasto esittää lunastuslupaviranomaiselle näkemyksensä lunastuslupaan liitettävistä lupamääräyksistä. Lupamääräysten laatimisessa hyödynnetään perustellussa päätelmässä esitettyjä muutos-, lievennys- tai jatkoselvitystarpeita. Lupa- ja valvontavirasto myös valvoo myönnetyn lunastusluvassa ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Lunastuslupalain muutos on syytä huomioida sähkönsiirron jatkosuunnittelussa ja optimaalisen reitin valinnassa.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakunnan liitolle ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/rahaselan-tuulivoimahanke-yva.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 13 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: ylitarkastaja Niina Kangas, ylitarkastaja Larri Liikonen, ylitarkastaja Pia Lindholm, ylitarkastaja Elisa Nygård, ylitarkastaja Pekka Räinen ja ryhmäpäällikkö Sanna-Liisa Suojasto.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen ja ratkaissut ylitarkastaja Jaana Tuppurainen.

Liitteet

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Lakisääteinen jakelu

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/44742/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/44742/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kinnunen Heli 01.07.2026 10:58

Ratkaisija Tuppurainen Jaana 01.07.2026 12:00